

HEATHER
MORRIS

De
vrouwen
van
het kamp

Vertaling Karin de Haas

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2023 Heather Morris
Oorspronkelijke titel: *Sisters under the Rising Sun*
Copyright Nederlandse vertaling: © 2024 HarperCollins Holland
Vertaling: Karin de Haas
Omslagontwerp: Nick Stearn / Villa Grafica
Omslagbeeld: © Fred van Deelen (omheining, wachttorenen) / Shutterstock (bomen, vliegtuigen)
Kaart blz. 364: Jake Cook
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Huizen
Druk: CPI Books GmbH, Germany, met gebruik van 100% groene stroom

ISBN 978 94 027 1435 7
ISBN 978 94 027 7083 4 (e-book)
NUR 302
Eerste druk februari 2024

Originele uitgave verschenen bij Zaffre, een imprint van Bonnier Books UK, Londen, Verenigd Koninkrijk.

The author of this work asserts all moral rights.

Muziek en foto's van Norah Chambers en familie: dank aan Seán Conway.
Afbeelding YMS 16139 is herdrukt met toestemming van de Australian Manuscripts Collection, State Library Victoria.
Foto van Nesta James en haar echtgenoot Alexander Noy: dank aan Kathleen Davies en Brenda Pegrum.
Afbeeldingen 044480 en P01701.003 zijn herdrukt met toestemming van de Australian War Memorial.

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.
* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met * zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het e-book is beveiligd met zichtbare en onzichtbare watermerken en mag niet worden gekopieerd en/of verspreid.

Er is alles aan gedaan om de houders van het auteursrecht op materiaal dat in dit boek is gereproduceerd te traceren, maar als er per ongeluk iemand over het hoofd is gezien, dan horen de uitgevers dat graag.

Dit is een fictieboek. Namen, plaatsen, gebeurtenissen en voorvallen zijn ofwel ontleend aan de fantasie van de schrijver, ofwel fictief gebruikt. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

Proloog

Singapore
Februari 1942

Norah Chambers zit op Sally's bed en wacht tot haar dochter wakker wordt. Het gesprek dat volgt, wordt het pijnlijkste van haar leven. Het besluit van haar en haar man John om Sally samen met haar tante Barbara en haar neefjes weg te sturen komt precies zo hard aan als ze had gevreesd. Ze houdt het verdrietige kleine meisje stevig tegen zich aan terwijl Sally snikt dat ze bij haar papa en mama wil blijven, dat ze weigert bij hen weg te gaan, nu of wanneer dan ook. Zelfs wanneer haar neefjes de kamer binnenstormen en opgetogen beginnen te kwetteren over het avontuur dat ze gaan ondernemen, over zee nog wel, merkt Sally hen nauwelijks op.

‘Sally, we gaan naar Australië!’ zingen ze. ‘Op een groot schip!’

Singapore valt in handen van de Japanners; welke keus heeft Norah nog? John ligt met tyfus in het ziekenhuis. Zodra hij beter is, zullen ze haar volgen, belooft ze Sally.

Tijdens de autorit naar de haven stopt Sally niet met huilen en houdt ze haar gezichtje afgewend van haar moeder. Norahs pogingen om haar te troosten worden afgeschud. Wanneer ze naar de boot lopen, slaat Sally haar kleine armpjes stevig om het middel van haar

moeder. Het zal niet meevallen om los te laten, voor hen allebei.

Een explosie in de buurt verhevig hun angst, hun vrees voor wat er zal volgen, en Sally's gesnik gaat over in doodsbang gejammer. Norah verstijft, verlamd door de gruwelijkheid van datgene waar ze getuige van is, het verdriet dat ze de meest dierbare persoon in haar leven toebrengt. Terwijl de wereld om hen heen ontploft, tilt Barbara Sally vlug op en rent naar de uitgeklapte loopplank.

'Papa en ik komen zo snel mogelijk. Wees een braaf meisje, lieverd, ik beloof je dat we over een paar dagen bij je zijn,' roept Norah haar dochter achterna.

Sally blijft snikken en steekt haar armpjes uit naar haar moeder. Onwillekeurig doet Norah een stap naar voren, maar haar jongere zus, Ena, grijpt haar arm vast en trekt haar mee. Ze kijken Barbara en Sally na terwijl ze aan dek gaan en uit het zicht verdwijnen. Moeder en dochter zullen niet vrolijk naar elkaar zwaaien vanaf de boot of de kade.

'Zal ik haar ooit nog terugzien?' roept Norah wanhopig.

Hoofdstuk 1

Singapore Februari 1942

‘Ik wil niet weg! Alsjeblieft. Dwing ons alsjeblieft niet om te gaan, Norah.’

De kreten van Ena worden overstemd door het gegil van vrouwen en kinderen, door ontploffingen om hen heen en het lawaai van Japanse oorlogsvliegtuigen boven hun hoofd.

‘Rennen! Rennen!’ smeken ouders hun zoons en dochters, maar het is te laat. Een volgende raket treft doel en het geallieerde schip dat in de haven van Singapore ligt aangemeerd ontploft.

Terwijl de brokstukken neerkomen, hurken Norahs man, John, en Ena’s man, Ken Murray, naast hun echtgenotes om hen tegen het rondvliegende puin te beschermen. Maar het heeft geen zin om hier te blijven zitten. Ken helpt de zussen overeind, terwijl John happend naar adem probeert op te staan.

‘Ena, we moeten aan boord, nu meteen!’ Norah probeert haar zus uit alle macht over te halen om aan boord van de HMS Vyner Brooke te gaan. Om hen heen heerst chaos, een hevige drang om te vluchten, een schuilplaats te vinden. Norah neemt heel even de tijd om haar armen om haar echtgenoot heen te slaan. John zou nog in het zieken-

huis moeten liggen; hij is zo zwak en hij heeft het zo benauwd. Hij zou echter het laatste beetje van zijn kracht gebruiken om deze vrouwen te beschermen.

‘Ena, luister alsjeblieft naar je zus,’ zegt Ken dringend. ‘Je moet vertrekken, liefste. Ik ga terug naar je ouders en ik beloof dat ik voor ze zal zorgen.’

‘Het zijn ónze ouders,’ protesteert Norah. ‘Wij zouden voor ze moeten zorgen.’

‘Je hebt een dochter, Norah,’ zegt Ken. ‘Jij en John moeten op zoek naar Sally. En jullie moeten namens mij voor Ena zorgen.’ Ken weet dat hij de enige is die in Singapore kan blijven om zich over zijn schoonouders te ontfermen. John is ernstig ziek, en hetzelfde geldt voor de vader van de vrouwen, James. Zijn gezondheid is zo slecht dat er van vertrek geen sprake kan zijn. Zijn vrouw Margaret, de moeder van de zussen, heeft geweigerd om hem achter te laten.

Vlakbij ontploft een nieuwe bom, en iedereen duikt in elkaar. Achter hen staat Singapore in brand, vóór hen is de zee bezaaid met de brandende wrakken van schepen en boten, groot en klein.

‘Ga! Ga nu jullie nog een kans hebben. Als het schip nu niet vertrekt, komt het de haven niet meer uit, en jullie moeten aan boord zijn.’ Ken moet schreeuwen om zich verstaanbaar te maken. Hij kust Norah, geeft een kneepje in Johns arm en trekt Ena stevig tegen zich aan. Na een laatste kus duwt hij zijn vrouw in de richting van het schip.

‘Ik houd van je!’ roept Ena met bevende stem.

‘Maak dat jullie wegkomen uit deze hel. Spoor Sally op. Spoor Barbara en de jongens op. Ik kom zo snel mogelijk achter jullie aan!’ roept Ken naar hun verdwijnende gedaantes.

Norah, John en Ena worden opgeslokt door de menigte van passagiers en laten zich over de kade meevoeren naar het schip.

‘Sally, we moeten Sally vinden,’ mompelt John, en hij zakt door zijn benen. Norah en Ena pakken ieder een arm en trekken hem met zich mee.

Norah weet niets meer te zeggen. De kreten van haar dochter weerklinken in haar hoofd terwijl ze haar lot tegemoet strompelt. *'Ik wil niet gaan. Laat me alsjeblieft bij jou blijven, mammi.'* Nog maar een paar dagen eerder had ze de achtjarige Sally op een ander schip gezet en haar weggestuurd.

'Dat weet ik, liefde,' had ze troostend gezegd. *'Als er een manier was om bij elkaar te blijven, zouden we dat doen. Maar nu wil ik dat je dapper bent en met tante Barbara en je neefjes meegaat. Papa en ik zijn weer bij je voor je het weet. Zodra hij beter is.'*

'Maar je hebt beloofd dat je me niet weg zou sturen, je hebt het beloofd.' Sally was buiten zichzelf geweest, en de tranen hadden over haar vlekkerige wangen gestroomd.

'Dat weet ik, maar soms moeten mama's en papa's hun beloftes verbreken om hun dochtertjes te beschermen. Ik beloof -'

'Niet doen. Niet zeggen dat je het belooft terwijl ik weet dat je het toch niet kunt nakomen.'

'Kom, Sally, wil jij Jimmy's hand vasthouden?' had Barbara gevraagd. Zij was de oudste zus van Norah en Ena, en ze had zachtjes tegen haar nichtje gesproken. Dit was Norahs enige troost: Sally zou veilig zijn bij haar familie.

'Ze heeft niet één keer omgekeken,' fluistert ze nu tegen zichzelf terwijl ze voortsjokt. *'Ze ging gewoon aan boord en toen was ze weg.'*

De passagiers met goedgekeurde documenten verzamelen zich op het afgezette deel van de kade. Onder hen bevinden zich doodsbange volwassenen en jammerende kinderen, die stuk voor stuk hun meest essentiële bezittingen met zich meezeulen.

Een groep Australische legerverpleegsters zwaait met hun documenten naar de beamtten en wordt haastig door het afgezette gebied geloodst. Ze gaan aan de kant staan en laten burgers langs zich heen stromen tot een volgende groep vrouwen in hetzelfde uniform door het hek stormt. De herenigde verpleegsters omhelzen elkaar en begroeten elkaar als lang verloren vrienden. Onder de nieuwkomers

bevindt zich een tenger vrouwtje dat zich door de meute wringt.

‘Vivian, Betty, hier!’ roept ze.

‘Hé, Betty, het is Nesta!’

De drie vrouwen omhelzen elkaar. Zusters Nesta James, Betty Jeffrey en Vivian Bullwinkel zijn hechte vriendinnen geworden in Malakka, waar ze waren gestationeerd om geallieerde soldaten te verplegen. Toen het Japanse leger het schiereiland veroverde, waren ze net als ieder ander op de kade gedwongen geweest om naar Singapore te vluchten.

‘Het is zo fijn om jullie weer te zien,’ zegt Nesta, dolblij over de hereniging met haar vriendinnen. ‘Ik wist niet of jullie gisteren met de anderen waren vertrokken.’

‘Betty had gisteren moeten vertrekken, maar ze is erin geslaagd om van de aardbodem te verdwijnen toen het tijd was om aan boord te gaan,’ zegt Vivian. ‘We hoopten allebei dat we niet naar huis zouden worden gestuurd, er is hier zoveel te doen.’

‘De hoofdzuster is onze zaak nog een keer gaan bepleiten,’ vertelt Nesta. ‘We zitten nog niet op het schip, dus misschien zal het opperbevel inzien dat het beter is als we hier in Singapore blijven, bij de mensen die te ziek zijn om te vertrekken.’

‘Ze zijn de sloepen nu aan het volladen, dus ze mag wel opschieten,’ zegt Betty. Ze kijkt naar de rij van mannen, vrouwen en kinderen die in de hevig deinende sloepen klimmen die hen naar de HMS Vyner Brooke zullen brengen. De bommen blijven vallen en veranderen de zee in een kolkende massa van golven die tegen de kade slaan.

Nesta staart naar de sloepen. ‘Zo te zien heeft er iemand hulp nodig, ik ben zo terug.’

‘Kan ik jullie helpen?’ vraagt Nesta aan Norah en Ena, die proberen te bedenken hoe ze John kunnen helpen de steile treden af te dalen en in een van de sloepen te klimmen. Het bootje zit halfvol met radeloze passagiers, van wie sommige huilen en andere verlamd zijn van angst.

Norah voelt een hand op haar schouder en draait zich om. Ze ziet het glimlachende gezicht van een piepklein vrouwtje in een wit verpleegstersuniform. De vrouw is zo klein dat Norah zich afvraagt hoe ze hen in vredesnaam zou kunnen helpen – zij, haar man en haar zus zijn immers langer dan gemiddeld.

‘Ik ben zuster Nesta James, verpleegster bij het Australische leger. Ik ben sterker dan ik eruitzie, en ik ben erop getraind om patiënten te helpen die veel groter zijn dan ik, dus maak je geen zorgen.’

‘Volgens mij redden we ons wel,’ zegt Norah tegen haar. ‘Maar dank je wel.’

‘Als een van jullie nu in de sloep stapt, dan helpen twee van ons meneer omlaag tot degene in de sloep het over kan nemen,’ zegt Nesta beleefd maar vasthoudend. ‘Heb je in het ziekenhuis gelegen?’ vraagt ze John, zijn arm overnemend als Norah hem loslaat.

‘Ja,’ zegt hij, terwijl hij zich door haar en Ena naar de sloep laat loodsen. ‘Tyfus.’

Zodra Norah veilig in de sloep zit, dragen Ena en Nesta John aan haar over.

‘Ga je niet met ons mee?’ vraagt Ena de jonge verpleegster.

‘Ik ben samen met vriendinnen. Wij nemen de volgende sloep.’

Ena kijkt om en ziet een grote groep vrouwen staan die gekleed zijn in hetzelfde uniform.

Wanneer de sloep met Norah, John en Ena aan boord wegvaart, horen de drie gezang op de kade. Trots opgericht, met de armen om elkaars schouders, staan de verpleegsters te zingen, zo luid dat ze het lawaai overstemmen van een benzinetank die iets verderop ontploft en in vlammen opgaat.

*Now is the hour when we must say goodbye
Soon you'll be sailing far across the sea
While you're away, oh then remember me
When you return, you'll find me waiting here*

Op de kade ontploft weer een bom.

Hoofdzuster Olive Paschke kijkt Nesta aan. ‘Hoofdzuster Drummond heeft de autoriteiten nogmaals dringend verzocht om ons hier te laten blijven zodat we voor onze mannen kunnen zorgen, maar de luitenant heeft haar verteld dat ons verzoek is afgewezen.’

‘Het was een laatste poging waard, toch? Het voelt gewoon niet goed om hen achter te laten terwijl ze ons hoogstwaarschijnlijk nodig zullen hebben. Hoe reageerde hoofdzuster Drummond?’

‘Op de enige mogelijke manier, door hem simpelweg met opgetrokken wenkbrauwen aan te kijken,’ antwoordt hoofdzuster Paschke. ‘Als ze had gezegd wat ze dacht, zou ze in de nesten hebben gezeten.’

‘Wat betekent dat ze het niet accepteert, maar dat ze er met tegenzin in mee zal gaan. Ik had niet anders van haar verwacht.’ Nesta schudt haar hoofd.

‘Kom op, dan halen we de anderen. Volgens mij zijn wij de laatsten die vertrekken.’

Eenmaal aan boord van de HMS Vyner Brooke vermaakt zuster Vivian Bullwinkel hen met haar kennis over het schip.

‘Ze is vernoemd naar de derde radja van Sarawak, en er staat nu HMS voor haar naam omdat de koninklijke marine haar heeft gevorderd. Ze is gebouwd om twaalf passagiers te vervoeren, maar ze heeft zevenenveertig bemanningsleden.’

‘Hoe weet je dat allemaal?’ vraagt Betty.

‘Ik heb toch gedineerd met de radja? Ja, ik weet het, ik, kleine nietige zuster Vivian Bullwinkel uit Broken Hill, heb gedineerd met een radja. Niet met z’n tweeën, hoor, er waren ook anderen bij.’

‘O, Bully, jij bent echt de enige die dat laatste erbij zou zeggen,’ zegt Betty lachend. ‘Wij zouden het allemaal hebben gelaten bij “Ik heb gedineerd met de radja”.’

Wanneer de laatste verpleegster aan boord is, geeft de kapitein het bevel om het anker op te halen en voorzichtig uit te varen. Hij weet dat er Britse mijnenvelden voor hen liggen die net zo'n grote bedreiging vormen als de vijand die de lucht boven hun hoofd domineert.

Terwijl de zon ondergaat, zien de passagiers Singapore branden onder onophoudelijke bombardementen, granaten en fusillades. Te midden van het lawaai van de stervende stad wenden Norah, John en Ena zich af van de kakofonie en concentreren zich op het melodieuze gezang van de Australische verpleegsters aan dek. En heel even is dat alles wat ze kunnen horen.

Hoofdstuk 2

HMS Vyner Brooke, de Straat Banka Februari 1942

'You'll come a-waltzing Matilda with me...'

'Wat een vrolijk stelletje zijn die verpleegsters. We boffen maar met hen aan boord.' Het kost Norah moeite om haar stem luchtig te houden.

De laatste woorden van 'Waltzing Matilda' worden overstemd door het oorverdovende geloei van het luchtalarm dat over de haven naar het langzaam vertrekkende schip galmt. Een olieopslagtank ontploft en werpt puin de lucht in. Om hen heen worden brandende vaartuigen opgezogen door kolkende golven. Alleen de vaardigheden van een ervaren kapitein zullen hen door de haven naar de zee kunnen loodsen, langs de mijnen die de Britse marine heeft geplaatst om de Japanse marine dwars te zitten.

Norah wendt zich af van het apocalyptische tafereel.

'Zullen we kijken of we beneden ergens kunnen rusten?' vraagt John. Hij staart over de zee, en voor Norah is het duidelijk dat hij probeert te verbergen hoe ongemakkelijk hij zich erbij voelt dat hij haar hulp nodig heeft.

'Ik vind het prima om aan dek te blijven,' oppert Ena. 'Er zijn hier

moeders met kinderen en een heleboel oudere mensen, en ik denk dat zij beter de hutten kunnen nemen.’

John kijkt naar Norah. Haar reactie zal beslissen of ze naar beneden gaan of niet.

‘Je hebt gelijk, Ena, laten we hierboven een plekje zoeken waar we kunnen gaan liggen. We kunnen allemaal wel wat rust gebruiken.’

Norah ziet de opluchting over Johns gezicht spoelen. Ze kent haar man zo goed; nu hoeven ze hem niet de trap op en af te helpen.

Terwijl ze over het dek schuifelen op zoek naar een geschikt plekje, blijft ze even staan om te kijken naar de verpleegsters, die zich rond een oudere collega hebben verzameld die hun instructies geeft.

‘Dat zal de hoofdzuster zijn,’ zegt Norah.

‘De kapitein heeft ons toestemming gegeven om de recreatieruimte benedendeks te gebruiken. We hebben heel wat te plannen, en we moeten overal op voorbereid zijn,’ zegt de vrouw in het uniform van een hoofdzuster tegen de anderen. Er staat nog een hoofdzuster tussen, stralend en overduidelijk trots op haar verpleegsters. Ze vindt het zo te zien prima dat haar jongere collega de leiding neemt.

Terwijl de verpleegsters naar het luik lopen, vinden Norah, Ena en John een plekje op het bovenste dek waar ze de eerste nacht van hun vlucht kunnen doorbrengen. De felle branden aan de kade strijden met de oogverblindende gloed van de ondergaande zon om een gebied dat ooit een tropisch paradijs was.

Nu lijkt het meer op Armageddon.

John laat zich langs de wand van het schip omlaaggliden tot hij op de houten vloerplanken zit. Hij gebaart dat Norah en Ena naast hem moeten komen zitten, en ze kruipen dicht tegen de zieke man aan om hem te ondersteunen. John slaat een arm om iedere vrouw heen, en zwijgend zien ze hun wereld verdwijnen.

Kletsend met elkaar stromen de verpleegsters de recreatieruimte in. Ze zijn opgewonden, bang, en op dit moment hebben ze de troost van hun vriendinnen en collega’s nodig.

‘Stil, meisjes! We hebben een hoop te doen.’ Hoofdzuster Olive Paschke roept iedereen tot de orde. ‘We gaan ons opdelen in vier teams. Sommigen van jullie zullen de zorg op zich nemen voor de passagiers die benedendecks verblijven, en anderen voor de passagiers op het bovendek. Ik zal voor ieder team een leider benoemen die verantwoordelijk is voor het toegewezen gebied en voor de discipline en het moreel van de groep. Maar eerst wil ik iets duidelijk maken: mochten we in het ergste noodgeval het schip moeten verlaten, dan assisteren we bij de evacuatie en zijn we de laatsten die vertrekken.’

Ze slaat de verpleegsters gade terwijl zij dit in zich opnemen. De meisjes kijken elkaar knikkend aan; de boodschap is overgekomen.

Nesta, de rechterhand van hoofdzuster Paschke, krijgt als eerste een team toegewezen. Vlug en efficiënt verdelen de teamleden de medicatie en de verbandmiddelen.

Terwijl de verpleegsters bij hun team gaan staan, spreekt hoofdzuster Drummond de hele groep toe.

‘Om te beginnen wil ik jullie vertellen hoe ongelooflijk trots ik op jullie ben. We gaan hier samen doorheen komen. De kapitein heeft me verteld dat er niet genoeg reddingsboten aan boord zijn voor alle passagiers, mocht het zover komen dat we het schip moeten verlaten. Houd dus altijd je reddingsvest aan, ook wanneer je slaapt. Die vesten kunnen het verschil maken tussen leven en dood.’

‘En,’ voegt hoofdzuster Paschke eraan toe, ‘mocht je in zee terecht komen, vergeet dan niet om je schoenen uit te trekken. Meisjes, ik ga onze reis niet rooskleuriger afschilderen dan hij zal zijn. We zullen gebombardeerd worden, dat lijdt geen enkele twijfel. Het spijt me, maar het is onvermijdelijk.’ Ze recht haar schouders en richt zich op, een baken van kracht voor haar verpleegsters. ‘Ik stel voor dat we nu onze toegewezen plekken opzoeken en de evacuatie oefenen. Hoofdzuster Drummond en ik zullen een rondje maken langs de teams om te kijken hoe het gaat. O, nog één ding, als we het schip moeten verlaten, dan zal hoofdzuster Drummond het bevel geven. Begrepen?’

Nesta leidt haar groep omhoog naar haar werkplek, bij de laad-

poort van het schip. Gadeslagen door Norah, John en Ena oefenen ze hoe ze mensen met behulp van touwen over de rand van het schip kunnen helpen. Nesta vertelt haar verpleegsters dat ze te maken zullen krijgen met angstige, mogelijk gewonde mannen, vrouwen en kinderen. Samen repeteren ze de geruststellende woorden die ze zullen gebruiken om onwillige passagiers over te halen in zee te springen.

‘Onthoud dat er mensen bij zullen zijn die niet kunnen zwemmen, onder wie kinderen en zelfs baby’s. Laat weten dat ze geholpen worden zodra ze in het water liggen. Er zijn reddingsloepen die de bemanning omlaag zal gooien.’

Norah kijkt naar zuster Nesta James, en even laat ze zich afleiden van haar omgeving door haar bewondering voor de manier waarop de jonge vrouw de verpleegsters toespreekt die ze onder haar hoede heeft. Nesta ontmoet haar blik en schenkt haar een brede glimlach. Ze herinnert zich duidelijk nog dat ze dit drietal eerder heeft geholpen. Met haar glimlach zegt ze: *Maak je geen zorgen. Het hoort allemaal bij het werk.* Het stelt Norah niet helemaal gerust, maar ze waardeert het gebaar, de humor in Nesta’s glimlach terwijl ze door een oorlogszone varen.

Maar al te snel wordt ze zich weer bewust van het gevaar waarin ze verkeren. Ze begraaft haar gezicht in Johns armen en onderdrukt de snikken die dreigen te ontsnappen. Ze mag niet huilen, ze mag zich niet als een baby gedragen nu ze de vastberadenheid heeft gezien waarmee de moedige verpleegsters zich voornemen om iedereen te redden die hun hulp nodig heeft.

‘Je denkt aan Sally, hè?’ fluistert John met zijn mond tegen haar haar.

‘Heeft zij dit meegemaakt, John?’ vraagt Norah met trillende stem. ‘Is zij door iemand met goede bedoelingen overboord gegooid? Wisten we maar of ze het heeft gered, en waar ze nu is. Zeg me dat ze veilig is.’

‘Als dat niet zo was, zou ik het weten, ik zou het voelen,’ verzekert John haar, terwijl hij haar kin van zijn schouder tilt. ‘En jij ook. Je zou het hier voelen.’ Hij legt zijn hand op Norahs hart. ‘Onze Sally is vei-

lig, liefste, dat moet je geloven. Houd je daaraan vast, dan zijn we heel snel weer bij haar.'

Ena buigt zich voor John langs om haar verdrietige zus te omhelzen. 'Ze is veilig, Norah,' troost ze haar. 'Ze wacht op je.'

'Goed gedaan, meisjes!' zegt hoofdzuster Drummond nadat ze Nesta aan het werk heeft gezien met haar verpleegsters. 'Zuster James, maak af waar je mee bezig bent en neem je meisjes dan mee naar beneden om te rusten. We hebben helaas gehoord dat er een tekort aan voedsel is aan boord, dus hoofdzuster Paschke en ik hebben al toegezegd dat we onze portie aan de kinderen doneren. Ik zie jullie beneden.'

'Pardon, zuster James, maar ik kan niet zwemmen,' zegt een van de verpleegsters met een bedrukt gezicht.

'Je bevindt je in goed gezelschap, hoofdzuster Paschke ook niet,' zegt Nesta tegen haar.

'Echt? Weet je dat zeker?' De verpleegster vrolijkt wat op.

'Dat weet ik zeker. We waren samen in Malakka gestationeerd. De stranden daar waren prachtig, en wanneer we geen dienst hadden, gingen we er vaak naartoe om te zwemmen. We konden hoofdzuster Paschke niet eens zover krijgen om pootje te baden; ze was doodsbang voor het water.'

De slapende en uitgeputte passagiers merken het nauwelijks op wanneer de motor van het schip wordt uitgezet en het anker neergelaten. De kapitein wil niet riskeren dat ze in de open Straat Banka worden ontdekt. Even later verandert hij echter van gedachten.

'We kunnen hier niet blijven,' zegt hij tegen zijn bemanning. 'Laten we op volle kracht naar de Straat varen. Zo snel we kunnen.'

De passagiers die op het dek liggen te slapen, worden gewekt door de zon. Wie een plekje benedendeks heeft, ontwaakt door de drukkende hitte. De verpleegsters delen rantsoenen uit en keren dan terug naar de recreatiezaal.